

POSTANOWIENIE

12 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorczyk

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 września 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej I.Z.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 20 września 2021 r., V ACa 221/21,

w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.

przeciwko I.Z.

o zapłatę,

1) odrzuca skargę kasacyjną,

**2) oddala wniosek powoda o zasądzenie kosztów
postępowania kasacyjnego od pozwanego.**

Paweł Grzegorczyk

Dariusz Dończyk

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

UZASADNIENIE

Powód Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej: Bank) domagał się zasądzenia od pozwanej I.Z. kwoty 88 593,28 zł, w tym 73 587,44 zł z tytułu należności głównej z odsetkami umownymi za opóźnienie od 22 marca 2017 r. do dnia zapłaty, 3 456,24 zł z tytułu odsetek umownych od należności głównej za okres od 1 marca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 roku oraz 11 549,60 zł z tytułu odsetek przeterminowanych

od należności głównej za okres od 2 kwietnia 2015 r. do 21 marca 2017 r.

Wyrokiem z 15 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 73 587,44 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego rocznie, ale nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, liczonymi od wyszczególnionych w sentencji wyroku kwot częściowych po 1533,65 zł od wskazanych dat, przypadających w kolejnych miesiącach kalendarzowych w okresie od 1 kwietnia 2015 r. i do 4 stycznia 2021 r., ujętych w podpunktach 1-69 (pkt I ppkt 1-69 wyroku). Oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II wyroku) i orzekł o kosztach procesu (pkt III wyroku).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 21 maja 2014 r. I.Z. zawarła z powodowym Bankiem umowę pożyczki gotówkowej w kwocie 79.500 zł na okres 7 lat z oprocentowaniem wynoszącym 14.99 % rocznie, która miała podlegać spłacie w równych ratach po 1533,65 zł miesięcznie. Pożyczka została wypłacona pozwanej w maju 2014 r. Pozwana uiszczała uzgodnione raty pożyczki do końca marca 2015 r., a od 1 kwietnia 2015 r. zaprzestała wpłat, w związku z czym powód pismem z 18 maja 2015 r. skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty zadłużenia w kwocie 3.067,04 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki. W dniu 9 lipca 2015 r. powód skierował do pozwanej pismo, w którym złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Jednocześnie wezwał dłużniczkę do zapłaty w terminie 30 dni kwoty 76 100.86 zł, w tym kwotę 6.274.17 zł stanowiącą zadłużenie przeterminowane. Bank wskazał w tym piśmie, że skutki wypowiedzenia umowy pożyczki ustaną pod warunkiem rozwiązującym, jeżeli przed upływem okresu wypowiedzenia pozwana dokona zapłaty zadłużenia przeterminowanego. Pismo nie zostało podpisane własnoręcznie przez osoby reprezentujące Bank, lecz opatrzone tak zwanym faksymile. Pismo wysłano na adres pozwanej wskazany przez nią w umowie, ale nie zostało ono doręczone pozwanej. W piśmie z 28 czerwca 2016 r. powód skierował do pozwanej przedsądowe wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni, wskazując na wysokość zadłużenia przeterminowanego w kwocie 83 205,04 zł. Pismo to zostało wysłane na ten sam adres, lecz przesyłka nie została doręczona pozwanej. Zgodnie

z wyciągiem z ksiąg bankowych powoda, zadłużenie pozwanej z tytułu umowy pożyczki wyniosło na dzień 22 marca 2017 r. łącznie 88 593,28 zł, na którą złożyły się kwoty wyszczególnione w pozwie.

Na podstawie tych ustaleń faktycznych Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części. Strony zawarły ważną umowę pożyczki, która została wypłacona pozwanej i której nie spłaciła. Niemniej jednak wypowiedzenie umowy pożyczki przez powoda było nieskuteczne, albowiem skierowane do pozwanej oświadczenie nie zostało opatrzone własnoręcznymi podpisami osób, które miały działać w imieniu powoda. Wydruk graficzny podpisu (tzw. faksymile) nie jest, w ocenie Sądu, podpisem wymaganym dla uznania, że doszło do złożenia oświadczenia woli (art. 78 § 1 k.c.). Wierzytelność Banku nie była zatem wymagalna w całości w dacie złożenia pozwu, lecz tylko w części, w której pozwana nie zapłaciła wymagalnych rat wynikających z trwającej umowy. Sąd Okręgowy podniósł dalej, że wskutek nieregulowania przez pozwaną należności z tytułu umowy pożyczki i pozostawania w opóźnieniu ze spłatą kolejnych zapadających rat, w toku postępowania wymagalne stawały się kolejne raty pożyczki, stąd w wyroku Sąd Okręgowy zasądził od pożyczkobiorczyni na rzecz Banku wymagalne i nieprzedawnione raty pożyczki, przypadające do zapłaty przez pozwaną za okres od kwietnia 2015 do stycznia 2021 roku z odsetkami opisanymi w punkcie I wyroku. Sąd pierwszej instancji wskazał ponadto, że powództwo zostało oddalone w zakresie, w jakim dotyczyło m. in. rat niewymagalnych w dacie zamknięcia rozprawy, poprzedzającej wydanie wyroku, odsetek za opóźnienie liczonych od daty przyjętej przez powoda za związaną w datą wypowiedzenia umowy, uznanego przez Sąd za bezskuteczne.

Po rozpoznaniu apelacji pozwanej I.Z., Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 20 września 2021 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w części w ten sposób, że oddalił powództwo ponad kwotę 50 610,45 zł zasądzoną z odsetkami opisanymi w punktach od 1.ppkt 1 do 1.ppkt 33 tego wyroku, od kwot tam wskazanych (pkt I litera a) i w punkcie trzecim w ten sposób, że zasądził od I.Z. na rzecz Banku S.A. z siedzibą w W. kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt I litera b). Sąd oddalił apelację pozwanej w pozostałym zakresie (pkt II wyroku Sądu

Apelacyjnego) i orzekł o kosztach postępowania (pkt III wyroku Sądu Apelacyjnego).

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia przez Bank umowy pożyczki zawartej w dniu 21 maja 2014 r.. Zgodził się z pozwaną, że doszło do naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 321 k.p.c. przez orzeczenie ponad żądanie pozwu. Skoro według stanu na dzień orzekania w pierwszej instancji zwrot całego kapitału udzielonej pozwanej pożyczki nie był wymagalny, to Sąd Okręgowy nie mógł zasądzić na rzecz Banku niewymagalnej części zadłużenia zarówno w zakresie należności głównej, jak i odsetek. Sąd Apelacyjny zaakcentował jednocześnie, że nie przekreśla to zasadności powództwa w zakresie niespłaconych i przeterminowanych rat na dzień wniesienia pozwu, albowiem w granicach podstawy faktycznej powództwa mieści się żądanie zapłaty należności przeterminowanych według stanu na dzień wskazany w treści wypowiedzenia oraz tych, które stały się wymagalne w kolejnym okresie, poprzedzającym złożenie pozwu. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie przez Sąd Apelacyjny tej kwoty na 50 610,45 zł z odsetkami od poszczególnych miesięcznych rat wynoszących 1533,65 zł, w jakich pożyczka miała być przez pozwaną spłacana, co doprowadziło do wydania przez ten Sąd orzeczenia reformatoryjnego, uwzględniającego tę część zgłoszonego roszczenia i oddalającego powództwo w dalszej części oraz oddalającego apelację pozwanej (żądatkującej oddalenia powództwa Banku w całości) w pozostałym zakresie.

W skardze kasacyjnej wniesionej od tego orzeczenia, pozwana I.Z zaskarżyła wyrok Sądu drugiej instancji w części oddalającej apelację pozwanej (pkt. II wyroku) oraz w części rozstrzygającego o kosztach procesu (pkt. I lit. b wyroku). Zarzuciła naruszenie art. 87 § 2 k.p.c. w zw. z art. 89 § 1 k.p.c. oraz art. 378 §1 k.p.c. w zw. z 382 k.p.c. w zw. z art. 379 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. oraz naruszenie art. 321 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c.

Powołując się na te podstawy kasacyjne, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania, a w przypadku stwierdzenia

podstaw – o uchylenie także poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać m.in. oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części. Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. skarga powinna także zawierać wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Niezamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości lub części stanowi istotną wadę konstrukcyjną skargi kasacyjnej, której nie można usunąć w trybie przewidzianym dla usuwania braków formalnych pisma procesowego, skutkującą odrzuceniem takiej skargi *a limine* (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 151). Odrzuceniu podlega także skarga kasacyjna, w której zakres żądanego uchylenia lub uchylenia i zmiany orzeczenia Sądu drugiej instancji nie odpowiada wskazanemu zakresowi zaskarżenia ani podanej wartości przedmiotu zaskarżenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 października 2007 r., V CSK 309/07, OSNC-ZD 2008, Nr 3, poz. 81; z 13 października 2005 r., II PZ 39/05, OSNP 2006, nr 17-18, poz. 274; z 17 maja 2006 r., II PZ 17/06, OSNP 2007, nr 9-10, poz. 136 i z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12.). W orzecznictwie podkreśla się przy tym, że ze względu na wysoki poziom sformalizowania skargi kasacyjnej oraz ustawowy wymóg sporządzenia jej przez zawodowego pełnomocnika procesowego, konsekwencje niezachowania tak zwanych wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej są surowe, albowiem prowadzą do odrzucenia skargi kasacyjnej *a limine*, bez wzywania do ich usunięcia lub poprawienia. Sąd Najwyższy nie może ponadto ustalić zakresu i treści wskazanych wymagań konstrukcyjnych skargi w drodze jakichkolwiek zabiegów interpretacyjnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2011 r., V CSK 272/10).

We wniesionej skardze kasacyjnej pozwana określiła zakres zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji wskazując, że zaskarża ten wyrok „w części” tj. w części oddalającej apelację pozwaną, wskazując na pkt. II wyroku oraz w części rozstrzygającej o kosztach procesu za pierwszą instancję (pkt. I lit. b wyroku), co należy uznać za spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. Wniosek skargi kasacyjnej nie został natomiast skonstruowany w sposób spełniający wymogi określone w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., albowiem nie koreluje on ze wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego „w części oddalającej apelację pozwaną – punkt II wyroku oraz w zakresie punktu I litera b wyroku”, zaś we wniosku kasacyjnym wniosła o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego (składającego się, należy przypomnieć z punktu I, II oraz III), co oznacza, że domagała się uchylenia tego wyroku także w niezaskarżonej przez nią części, to jest w zakresie punktu I oddalającego powództwo Banku ponad kwotę 50.610,45 zł, a zatem oddalającego powództwo w zakresie kwoty 22 976 zł z odsetkami. Wniosek ten nie pozostaje także w zgodzie ze wskazaną przez pozwaną w skardze kasacyjnej na kwotę 50 610,45 zł wartością przedmiotu zaskarżenia, w sytuacji, w której wartość roszczenia zasądzzonego od pozwaną na rzecz powoda wyrokiem Sądu pierwszej instancji, poddanym kontroli apelacyjnej wskutek jego zaskarżenia przez pozwaną, wyniosła 73 587,44 zł.

Wobec tej niespójności występującej między zakresem zaskarżenia wyroku Sądu Apelacyjnego a wnioskiem kasacyjnym, nie było możliwe ustalenie granic dopuszczalnej ingerencji Sądu Najwyższego w zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2010 r., IV CSK 85/10). Dotyczy to także alternatywnego wniosku kasacyjnego pozwaną, w przedmiocie uchylenia nie tylko wyroku Sądu Apelacyjnego w całości, ale także poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w całości, w sytuacji, w której Sąd ten, zasądzając od pozwaną na rzecz powoda w punkcie I wyroku z 15 stycznia 2021 r. kwotę 73 587,44 zł z odsetkami od kwot ujętych w podpunktach 1-69, w punkcie II tego wyroku oddalił powództwo Banku w pozostałej części, a należy wskazać, że powód określił w pozwie wartość

przedmiotu sprawy na kwotę 88 593,28 zł i zasądzenia tej kwoty z odsetkami i kosztami postępowania domagał się od pozwanej.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną pozwanej ze względu na nieusuwalne braki konstrukcyjne tego środka zaskarżenia.

Zawarty w odpowiedzi powoda na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu, albowiem w odpowiedzi wniósł on o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania lub o jej oddalenie, w razie przyjęcia do rozpoznania i z tymi tylko żądaniami związany był wiążący Sąd Najwyższy wniosek przeciwnika skargi o przyznanie od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego. Skoro skarga kasacyjna pozwanej została odrzucona, to koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę nie mogą być uznane za koszty celowej obrony, albowiem wniosek o ich zasądzenie związany był z innym oczekiwanym przez powoda rozstrzygnięciem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7 - 8, poz. 91; z 5 grudnia 2013 r., III SK 23/13 i z 18 grudnia 2012 r., II CSK 397/12).

Paweł Grzegorzczak

Dariusz Dończyk

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[a.ł.]